

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Mark- och miljööverdomstolen
c/o Mark- och miljödomstolen
mmd.nacka.avdelning4@dom.se

ÖVERKLAGANDE
2023-04-20

Mål nr
P 223-22

Överklagande av Mark- och miljödomstolens (Nacka tingsrätt) dom 2023-04-05 i mål nr P 223-22

Samfundet S:t Erik överklagar den rubricerade domen och yrkar att Mark- och miljööverdomstolen – med ändring av Mark- och miljödomstolens dom – ska upphäva Stockholms kommuns beslut om detaljplan för del av Blackeberg 1:3 m.fl. i Stockholms kommun.

Enligt samfundets mening har Mark- och miljödomstolen gjort en felaktig bedömning när det gäller påtaglig skada på riksintresset. Därför bör prövningstillstånd ges.

Samfundet åberopar samma grunder för sin talan som i Mark- och miljödomstolen och vill lägga till följande:

Mark- och miljödomstolens domskäl är mycket kortfattade och behandlar inte på ett tydligt sätt de invändningar som framförts av Samfundet S:t Erik och andra parter.

Domstolen menar att den omgivande grönskan bevaras i tillräcklig omfattning för att riksintresset ska kunna avläsas och att det därmed inte föreligger påtaglig skada på riksintresset. Samfundet ifrågasätter den bedömningen. Byggnationen innebär att grönskan på platsen stängs in och inte kommer att kunna uppfattas vare sig från Blackebergsvägen eller början av Aroseniusvägen. Genom byggnationen skapas en hög barriär som gör det mycket svårt att avläsa och förstå de värden som utgör grunden för riksintresset i denna del av området. Frågan i målet rör därmed i vilken utsträckning det går att bygga för ett riksintresse utan att det kan anses vara påtaglig skada.

Samfundet anser sammanfattningsvis att den planerade bebyggelsen mer än obetydligt kommer att skada de riksintressanta värdena och därmed utgör påtaglig skada.

Samfundet begär att domstolen håller syn på platsen. Vidare begär samfundet att domstolen inhämtar yttrande från Riksantikvarieämbetet när det gäller påverkan på riksintresset.

Stockholm den 20 april 2023

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Knut Weibull
Sekreterare

Bilagor

1. *Överklagande av antagande av detaljplan för del av Blackeberg 3:1 m.fl. i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby, S-Dp 2016-15112-54, 2022-03-14*
2. *Del av Blackeberg 3:1 m.fl. Områden vid Blackebergsvägen/Blackebergbacken, i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby, sdp 2016-15112, 2019-09-03*

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till:

Mark- och miljödomstolen

Kommunstyrelsen

105 35 Stockholm

kommunstyrelsen@stockholm.se

Överklagande

2022-03-14

Överklagande av antagande av detaljplan för del av Blackeberg 3:1 m fl, i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby, S-Dp 2016-15112-54

Samfundet S:t Erik vidhåller synpunkterna i sitt tidigare yttrande (se bilaga) och hemställer att kommunfullmäktiges beslut av den 21 februari 2021 om ett antagande av detaljplanen för Blackeberg 3:1 m fl, i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby upphävs.

Samfundet S:t Erik anser att riksintresset för kulturminnesvården Södra Ängby ska lämnas orört. Det som definierar riksintresset är: ”Planstrukturen med gator, tomter, byggnadernas placering och omgivande grönska. Gestaltningmässiga värden hos de likartade, men inte helt identiska byggnaderna.” Södra Ängby är unikt både till sin storlek och utformning och saknar motsvarighet inte bara i Sverige utan även internationellt.

Stadsbyggnadskontoret anser att ”I och med att en avgränsande del naturmark bevaras mellan befintlig och föreslagen bebyggelse är bedömningen att riksintresset inte får en betydande påverkan gällande uttrycket ’byggnadernas omgivande grönska’ ”. Samfundet S:t Erik hävdar tvärt om å det bestämdaste att skogsstråket ner mot Blackebergsvägen är av största betydelse för helhetsupplevelsen av Södra Ängby och att en bebyggelse där starkt förändrar riksintresset Södra Ängby. Ett besök på platsen rekommenderas.

Yrkande

Samfundet S:t Erik yrkar att Mark- och miljödomstolen upphäver den del av detaljplanen som berör riksintresset Södra Ängby, det vill säga öster om Blackebergsvägen.

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Laila Reppen
Sekreterare

Bilaga: Del av Blackeberg 3:1 m fl. Områden vid Blackebergsvägen/ Blackebergbacken, i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby, sdp 2016-15112, 2019-09-02

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2019-09-03

Del av Blackeberg 3:1 m fl. Områden vid Blackebergsvägen/ Blackebergbacken, i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby, sdp 2016-15112

Samfundet S:t Erik finner att det redovisade detaljplaneförslaget är problematiskt främst på grund av de effekter ett genomförande skulle få på den internationellt erkända och riksintressanta stadsmiljön i Södra Ängby men också för Blackeberg.

Konflikten ligger inbyggd i själva förutsättningarna för planförslaget som enligt planbeskrivningen syftar till en ökad integration mellan de båda stadsdelarna Södra Ängby och Blackeberg: ”Genom att bygga i mellanrummet mellan Blackeberg och Södra Ängby är syftet att bättre koppla ihop de stadsdelarna.” Men det är just de avsiktligt bevarade skogspartierna som avgränsar stadsdelarna i förhållande till varandra, liksom de i topografin så medvetet lokaliserade byggnaderna, som bidrar till att båda stadsdelarna var för sig har en så speciell karaktär och är så tydligt avläsbara. I båda stadsdelarna samspelar bebyggelse och natur på ett värdefullt, men helt olika, sätt. Ny bebyggelse i denna stadsdelsskiljande zon skadar grundläggande gestaltungsprinciper i var och en av stadsdelarna.

Samfundet S:t Erik ställer sig bakom Södra Ängby Villaförenings yttrande i detta ärende.

Södra Ängby utgjorde i flera år Stockholms västligaste utpost med gränsen mot Spånga ett par hundra meter bort i Blackebergsskogen. Blackebergsvägens sträckning är historiskt intressant som del av den gamla landvägsförbindelsen mellan Stockholm och Drottningholm. I Södra Ängby strävade Stockholms stad efter att bygga ett modernt funkisområde som skulle attrahera tjänstemannafamiljer. Naturförutsättningarna passade bra för funkisvillor som kontrasterade mot de branta backarna och de höga träden. Södra Ängby utgör idag ett riksintresse för kulturmiljövården. Med sin enklav av närmare 500 välbevarade funkisvillor är Södra Ängby unikt, inte bara för Stockholm och Sverige. Det saknar också motstycke i andra europeiska länder.

Det aktuella planförslaget innebär att

- områden som ligger innanför gränsen för Riksintresset Södra Ängby bebyggs
- mötet med Södra Ängby från Blackebergsvägen sett är idag en flackt kuperad skogs- och naturmark. Planförslaget innebär att mötet förvandlas till en bebyggelsefront
- det trädbevuxna området intill villorna närmast Blackebergsvägen kommer att asfalteras och bli en del av gaturummet
- Blackebergsvägen byggs om till en bred nyplanterad stadsgata med separata gång- och cykelbanor samt garageinfarter och bostadsentréer

- skogsområdet öster om Blackebergsvägen och söder om Aroseniusvägen bebyggs med flera våningar höga flerfamiljshus
- dessutom föreslås hela skogsdungen väster om Blackebergsvägen bebyggas med flerfamiljshus. Skogspartiet utgör idag en viktig del av den naturmark som skiljer de båda stadsdelarna åt.

Effekterna för stadsmiljön i Blackeberg blir också påtagliga. Idag betecknas Blackebergs 1950-talsbebyggelse av Stadsmuseet som en kulturhistoriskt värdefull miljö vars ursprungliga karaktär i utformning, färgsättning och detaljer skall vårdas och bibehållas. Stadsplanen för Blackebergs centrum med tunnelbanan, och bostadsområdet, utarbetades samtidigt som bygget av ABC-staden Vällingby pågick. Även Blackeberg skulle bebyggas enligt de absolut sista och modernaste principerna. Det skulle bli ett litet bysamhälle, ett avgränsat område, där det skulle finnas allt för det dagliga livet. Husen är grupperade kring bilfria gårdar och klart avgränsade mot omgivningen. Folkhemmets bostäder, som i Blackeberg, har beskrivits som bland det bästa i svensk byggnadskonst. Det som byggdes i Sverige vid den här tiden kom även att framstå som föredömen ute i Europa.

Det aktuella planförslaget innebär att en helt ny årsring av bebyggelse tillförs stadsdelen söder om den befintliga bostadsbebyggelsen i den naturmarkszon som avgränsar Blackeberg mot Södra Ängby samt mot Blackebergs sjukhusområde.

Samfundet respekterar Stadens ambitioner att skapa förutsättningar för bostadsbyggande liksom för strävan att lokalisera nya bostäder i områden med hög tillgänglighet i kollektivtrafiksystemet och där förutsättningar för attraktiva boendemiljöer är goda. Det aktuella planförslaget för ny bostadsbebyggelse på ömse sidor om Blackebergsvägen, liksom för gestaltningen av själva gatuumrummet, medför dock alltför stora negativa konsekvenser för de grundläggande karaktärsdragen i var och en av de omgivande stadsdelarna Södra Ängby respektive Blackeberg, där de skogsområden i gränzonen som skiljer stadsdelarna åt utgör en viktig del.

Samfundet S:t Erik anser att den föreslagna bebyggelsen på ömse sidor om Blackebergsvägen bör utgå ur detaljplaneförslaget och att den framtida utformningen av Blackebergsvägen ska omprövas i syfte att åstadkomma ett betydligt skonsammare ingrepp i närmiljön. Föreslagen nybebyggelse inom riksintresset Södra Ängby är helt oacceptabel.

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Laila Reppen
Sekreterare